

Izabela Emerling

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
Wydział Finansów i Ubezpieczeń
Katedra Rachunkowości Międzynarodowej
izabela.emerling@ue.katowice.pl

ROLA AUDYTU W ZARZĄDZANIU JEDNOSTKĄ – ASPEKT PRAKTYCZNY

Streszczenie: Profesjonalny i obiektywny audyt wewnętrzny jest dla kierownictwa podstawowym źródłem informacji o jednostce gospodarczej. Przepisy wprowadziły obowiązek stworzenia procedur systemu kontroli wewnętrznej – zbioru zasad i mechanizmów, służących zapewnieniu prawidłowego działania przedsiębiorstwa. W ostatnich latach bardzo duże znaczenie przywiązuje się do audytu finansowego, który jest istotnym instrumentem zarządzania jednostkami.

Celem artykułu jest przedstawienie uwarunkowań prawnych audytu w Polsce, a także analiza teoretycznych oraz praktycznych aspektów dotyczących audytu w przedsiębiorstwie. Zastosowane metody badawcze opierają się na studiach literaturowych z badanego zakresu oraz analizie przeprowadzonego zadania audytowego, a także na ocenie wpływu narzędzia, jakim jest audyt finansowy, na możliwość ograniczenia wystąpienia zagrożeń płynących z zewnątrz oraz ryzyk z wnętrza organizacji.

Słowa kluczowe: jednostka sektora finansów publicznych, uwarunkowania prawne, mapa ryzyk, ochrona, identyfikacja ryzyka, audyt finansowy.

Wprowadzenie

Profesjonalny i obiektywny audyt wewnętrzny jest dla kierownictwa podstawowym źródłem informacji o jednostce gospodarczej. Przepisy wprowadziły obowiązek stworzenia procedur systemu kontroli wewnętrznej – zbioru zasad i mechanizmów, służących zapewnieniu prawidłowego działania przedsiębiorstwa. W ciągu ostatnich lat audyt wewnętrzny w sektorze finansów publicznych przeszedł jednak znaczące zmiany prawne. Kierunek tych zmian należy oceniać pozytywnie, a ujednoczenie form kontroli na poziomie ustawy w całym sektorze

finansów publicznych spowodowało zbliżenie polskich regulacji do wypracowanych przez międzynarodowe organizacje audytowe (w tym przede wszystkim Instytut Audytorów Wewnętrznych IIA).

Celem artykułu jest zwrócenie uwagi na kilka dyskusyjnych problemów, które mogłyby być przedmiotem dalszych rozważań dotyczących rozwoju instytucji audytu wewnętrznego w przyszłości i przyczynić się do jego doskonalenia. Obowiązujące bowiem regulacje prawne nie rozwiązały ostatecznie wielu problemów praktycznych związanych ze stosowaniem audytu wewnętrznego. Ponadto niektóre zmiany, wprowadzane kolejnymi wersjami Ustawy o finansach publicznych, stawiają przed praktyką i teorią nowe wyzwania oraz wiążą się z problemami dotyczącymi zarówno kwestii prawnych, jak i metodyki audytu. W niniejszym opracowaniu przedstawiono wartość systematycznie i rzetelnie przeprowadzanego audytu, znaczenie wyników przeprowadzanych analiz oraz ich wpływ na możliwość ograniczania wystąpienia zidentyfikowanych ryzyk.

Zastosowane metody badawcze opierają się na studiach literaturowych z badanego zakresu oraz analizie przeprowadzonego zadania audytowego, a także ocenie wpływu narzędzia, jakim jest audyt, na ochronę przed ryzykami płynącymi z zewnątrz oraz z wnętrza organizacji.

Zarządzający są odpowiedzialni za ustanowienie komórki audytu wewnętrznego – niezależnej od pozostałych komórek organizacji. Informacje uzyskane od audytora pozwalają ocenić, czy wdrożony system kontroli wewnętrznej spełnia swoje zadania. Środowisko badania obejmuje styl zarządzania, kulturę instytucji i świadomość zawodową pracowników. Mechanizmy sprawdzające mają zapobiegać, wykrywać i naprawiać nieprawidłowości w celu zapewnienia uporządkowanego i skutecznego prowadzenia działalności, utrzymania zgodności z przyjętą polityką wewnętrzną, zabezpieczenia majątku, wykrywania ryzyka, a nawet oszustwa oraz przygotowania na czas wymaganych informacji o sytuacji finansowej. Informacje tworzone w rachunkowości mogą mieć różne przeznaczenie. Przede wszystkim są one potrzebne i wykorzystywane do kierowania działalnością poszczególnych przedsiębiorstw, a więc służą celom wewnętrznym (ale zarazem również zewnętrznym) tych przedsiębiorstw [Wójcik-Jurkiewicz, 2014, s. 168]. Rzetelnie i prawidłowo prowadzona dokumentacja stanowi niezastąpione narzędzie w procesie optymalizacji kosztów oraz dostarcza bogactwa informacji wykonującemu swoją pracę audytorowi.

1. Pojęcie audytu

Audyt wewnętrzny jest instrumentem, który w aktywny, obiektywny i niezależny sposób ocenia wydajność i efektywność systemu kontroli wewnętrznej oraz procesów zarządzania ryzykiem, a także przynosi dodaną wartość poprzez ujawnianie braków, błędów i słabości oraz wskazanie możliwości podniesienia jakości pracy [Saunders, 2002, s. 36]. Pod pojęciem wartości dodanej rozumie się udoskonalenie struktury jednostki, umożliwiające wygenerowanie większego zysku, czy też osiągnięcie tego samego efektu przy podobnych nakładach [Kiziukiewicz, 2009, s. 16].

Termin „audyt” pochodzi od łacińskiego słowa *audire*, co znaczy «przesłuchiwać, badać, słuchać» [Kiziukiewicz, 2009, s. 13]. Słowo „audytor” etymologicznie oznaczało słuchacza rachunków. Audyt natomiast to forma nadzoru i kontroli zarządczej jako zespół czynności sprawdzających, diagnostycznych i naprawczych [Gmytrasiewicz, red., 2005, s. 90].

Według definicji Instytutu Audytorów Wewnętrznych IIA [Sawyer, Dittehofer i Schneider, 2003, s. 3, 10] audyt wewnętrzny jest działalnością, która zapewnia i doradza w celu usprawnienia funkcjonowania badanej organizacji. Pomaga jej osiągnąć wytyczone cele poprzez konsekwentne i systematyczne działania, które prowadzą do poprawy efektywności zarządzania ryzykiem, organizacją czy też systemu kontroli [Czerwiński, 2005, s. 10]. Audyt wewnętrzny jest systematycznym badaniem (w ciągu dłuższego okresu) prawidłowości i efektywności działalności jednostki (podmiotu) przez odpowiedniego specjalistę – audytora – najczęściej zatrudnionego na etacie w danej jednostce. Zajmuje się on głównie oceną i usprawnieniem funkcjonowania kontroli wewnętrznej oraz procesu podejmowania decyzji zarządczych. Opracowane raporty są przeznaczone dla organów zarządzających przedsiębiorstwem.

2. Unormowania prawne audytu w jednostkach sektora finansów publicznych

Wprowadzenie do struktur organizacyjnych jednostek sektora finansów publicznych instytucji audytu wewnętrznego było konsekwencją przystąpienia Polski w 2004 r. do Unii Europejskiej. Celem wprowadzenia do systemu finansów publicznych instytucji audytu wewnętrznego była optymalizacja gospodarowania środkami publicznymi poprzez identyfikowanie ryzyka, nieprawidłowości

i prezentowanie odstępstw od przyjętych kryteriów, które negatywnie wpływają na zarządzanie środkami publicznymi, a więc było to równoznaczne z wprowadzeniem kontroli wewnętrznej. Rola audytu wewnętrznego wpisuje się w niezależną i obiektywną działalność operacyjną, która ma na celu pomoc organizacji w osiąganiu wytyczonych celów, poprzez dokonywanie systematycznej identyfikacji grożącego ryzyka. Wyniki analizy ryzyka są podstawą do sformułowania rekomendacji, które stanowią przesłanki do wyrażenia opinii na temat adekwatności, skuteczności i terminowości mechanizmów kontrolnych oraz doskonalenia efektywności procesów zarządzania ryzykiem.

1 stycznia 2010 r. weszły w życie przepisy Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych [Dz.U. z 2013 r., poz. 885], z wyjątkiem regulacji w przedmiocie obowiązku planowania i wykonania budżetów w układzie zadaniowym, które to weszły w życie od 2012 r. Najnowsza zmiana zaś nastąpiła 1 stycznia 2015 r. Jedną z wielu istotnych poprawek w stosunku do poprzednio obowiązującej ustawy o finansach publicznych było wprowadzenie regulacji dotyczących zmian funkcjonowania audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych oraz regulacji planowania i wykonania budżetów zadaniowych. Wszystkie te przekształcenia przyczyniają się w dalszym ciągu do podniesienia wagi kontrolingu w jednostkach sektora finansów publicznych.

Inne akty prawne dotyczące audytu wewnętrznego w jednostce finansów publicznych to:

- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 1 lutego 2010 r. w sprawie przeprowadzania i dokumentowania audytu wewnętrznego [Dz.U. z 2010 r. Nr 21, poz. 108],
- Komunikat nr 5 Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2012 r. w sprawie wzoru informacji o realizacji zadań z zakresu audytu wewnętrznego [Dz.Urz. Min. Fin. z 2012 r., poz. 53],
- Międzynarodowe Standardy Praktyki Zawodowej Audytu Wewnętrznego, opracowane przez The Institute of Internal Auditors, jako standardy audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych [Dz.Urz. Min. Fin. z 2011 r. Nr 5, poz. 23],
- Kodeks etyki audytora wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych (załącznik nr 1 do Komunikatu nr 16/2006 Ministra Finansów z dnia 18 lipca 2006 r. [Dz.Urz. Min. Fin. z 2006 r. Nr 9, poz. 70] w sprawie ogłoszenia „Kodeksu etyki audytora wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych”, zwanego dalej Kodeksem etyki,

- Karta audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych (załącznik nr 2 do Komunikatu nr 16/2006 Ministra Finansów z dnia 18 lipca 2006 r. [Dz.Urz. Min. Fin. z 2006 r. Nr 9, poz. 70] w sprawie „Karty audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych”, zwaną dalej Kartą audytu.

Oprócz tych aktów prawnych, zapisy dotyczące audytu można również odnaleźć w Regulaminach organizacyjnych danej jednostki oraz Regulaminie Audytu Wewnętrznego.

3. Rola audytu w zarządzaniu jednostką gospodarczą

Audyt jest podstawą dobrego zarządzania sektorem publicznym. Poprzez zapewnienie bezstronnej, obiektywnej oceny dotyczącej tego, czy środki publiczne są odpowiedzialnie i skutecznie zarządzane, odpowiada również na pytanie, czy osiągnięto zamierzone rezultaty. Celem audytu jest ewaluacja ryzyka, a więc podejmowanie decyzji na podstawie analizy ryzyka (które ryzyko i w jaki sposób należy potraktować, czyli obsłużyć) [Bożek, 2010, s. 66]. Audytorzy pomagają organizacjom rządowym w działaniu odpowiedzialnym i uczciwym, usprawniając działalność oraz budując zaufanie obywateli i zainteresowanych stron [Goodson, Mory i Lapointe, 2012, s. 4-5].

Działalność audytora w sektorze publicznym wspiera odpowiedzialność zarządzającego w zakresie nadzoru i przeglądu procesów. Nadzór dotyczy tego, czy np. jednostki samorządu terytorialnego realizują przypisane zadania, a jednocześnie służy do wykrywania i powstrzymywania korupcji w sektorze publicznym. Wgląd w realizowane procesy wspomaga osoby podejmujące decyzje poprzez zapewnianie niezależnej oceny programów rządowych, strategii, działań i rezultatów. Audyt – poprzez prognozowanie – identyfikuje trendy i pojawiające się wyzwania. Do wywiązania się z każdej z tych ról audytorzy używają w swojej pracy innych metodologii, tj. audytu finansowego, audytu wydajności oraz analizy i doradztwa.

Ponadto audytorzy wewnątrzni powinni charakteryzować się rzetelnością (precyzyjnością, dokładnością i poprawnością) oraz wysoką efektywnością realizowanych zadań, a także kreatywnością (zdolnością do twórczego myślenia i działania). Powinni być konstruktywni oraz energiczni i pracowici [Lisiński, red., 2011, s. 46].

Współczesna teoria rachunkowości i jej prezentacja w literaturze skupia się przede wszystkim na metodach ilościowych, w niewielkim zakresie zwracając uwagę na perspektywę interpretacyjną rachunkowości. W przypadkach objaśniania rzeczywistości za pomocą interpretacji (np. poprzez wybór ceny rynkowej najlepiej reprezentującej wartość godziwą) pomija się w obowiązujących zasadach rachunkowości etycznie odpowiedzialne działanie osób tworzących informację w systemie rachunkowości, niejednokrotnie wskazując wyłącznie na przesłanki racjonalnego postępowania zgodnego z teorią maksymalizacji zysku obowiązującego w ekonomii [Maruszewska, 2010, s. 188]. Aktywni zawodowo audytorzy powinni więc kierować się w swoim postępowaniu profesjonalizmem zawodowym oraz Kodeksem etyki zawodowej [Kodeks etyki, 2009].

4. Audyt i jego rola w badanej jednostce sektora finansów publicznych

Badana jednostka jest jednostką sektora finansów publicznych. W swojej strukturze posiada Komórkę Audytu Wewnętrznego. Przedmiotem zadania audytowego było zbadanie funkcjonowania procesu w zakresie udzielania referencji firmom zewnętrznym oraz udzielania pozwolenia na wykorzystanie referencji przez firmy zewnętrzne. Badaniem objęto okres roku kalendarzowego.

W badanej jednostce zadaniem audytu było ustalenie czy istniejący system i regulacje dotyczące wystawiania referencji i oświadczeń w imieniu jednostki funkcjonuje oraz działa we właściwy sposób, a także zapewnienie, że wbudowane w jednostce mechanizmy kontrolne działają efektywnie.

Celem zadania audytowego w organizacji było:

- zapewnienie, że istniejący system i regulacje dotyczące wystawiania referencji i oświadczeń w imieniu jednostki funkcjonuje oraz działa właściwie.

Potencjalne ryzyka zidentyfikowane w tym zadaniu to:

- nieprawidłowe wykorzystanie referencji i oświadczeń wydanych przez jednostkę,
- narażanie wizerunku jednostki – nieuczciwość kontrahenta,
- brak regulacji dotyczących ścieżek postępowania w badanym zakresie,
- brak rejestrów dokumentów wychodzących (pozwoleń, rejestracji komu oraz jakie referencje i oświadczenia wydano),
- brak przypisanych odpowiedzialności, brak przyznanych upoważnień (pełnomocnictw) dotyczących tego, kto może reprezentować jednostkę.

Tabela 1. Mapa ryzyka dla zadania audytowego „Ekspozycja i wykorzystanie referencji w 2012 r. w badanej jednostce”

Nazwa zadania audytowego	Ekspozycja i wykorzystanie referencji w 2012 r.		Sygnatura akt i nr referencyjny 33
MAPA RYZYKA			
Znaczenie ryzyka			
Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka	Niskie	Niskie	Wysokie
	Wysokie	Niskie	Wysokie
	Niskie	1. Nie dotyczy	2. Nie dotyczy
	Wysokie	3. Brak regulacji dotyczących ścieżek postępowania w badanym zakresie Brak rejestrów dokumentów wychodzących (pozwoleń, rejestracji komu oraz jakie referencje i oświadczenia wydano) Brak przypisanych odpowiedzialności, brak przyznanych upoważnień (pełnomocnictw) dotyczących tego, kto może reprezentować jednostkę	4. Nieprawidłowe wykorzystanie referencji i oświadczeń wydanych przez jednostkę Narażanie wizerunku jednostki – nieuczciwość kontrahenta

Źródło: Na podstawie danych jednostki.

Podczas przeprowadzania badania audytowego zastosowano różne metody badawcze. Posłużono się metodą obserwacji, testów rzeczywistych, kwestionariuszem kontroli wewnętrznej (na 10 szt. – wypełniono 7 kwestionariuszy, natomiast w przypadku 3 szt. – brak odpowiedzi). Wykorzystano również opinię prawną oraz przeprowadzono rozmowy i wywiady. Badanie zakresem objęło rok kalendarzowy.

Do jednostki wpływały pisma od jednostek wewnętrznych z prośbą o udzielenie referencji oraz wystawienie oświadczenia, przy czym audytorzy przyjęli za referencję pismo zawierające: oświadczenie, że firma zewnętrzna wykonywała usługę na rzecz jednostki, ocenę współpracy wykonania usługi oraz rekomendację współpracy innym zleceniodawcom. Za oświadczenie uznano zaś pismo, w którym zawarta jest informacja, iż firma zewnętrzna współpracowała z jednostką bądź wykonywała na rzecz jednostki jakąś usługę – bez oceny współpracy, a więc zawiera tylko treści informacyjne.

Według opinii prawnej od Kancelarii Prawnej: „Wszelkie oświadczenia w imieniu jednostki składają członkowie zarządu bądź prokurenci zgodnie z zasadami reprezentacji. Organy te mogą upoważnić określone osoby do składania oświadczeń w określonym zakresie. Powinno to jednak zostać uregulowane wyraźnie w zakresie obowiązków bądź w odrębnych pełnomocnictwach”.

Audytorzy, realizując zadanie audytowe, zbadali przyjęte praktyki w komórkach organizacyjnych. Ocenili, że brak jest w tym przypadku odniesienia do procedury.

W związku z tym, że w badanej jednostce brak było regulacji dotyczących wystawienia referencji, audytorzy przeprowadzili badanie Kwestionariuszem Kontroli Wewnętrznej (KKW) w 10 komórkach organizacyjnych w celu sprawdzenia czy istnieje ujednolicona praktyka. Wypełnione KKW audytorzy otrzymali z 7 komórek. Ich odpowiedzi zawiera poniższa tabela.

Tabela 2. Pytania ankietowe w wypełnionych KKW w badanej jednostce

Lp.	Zagadnienia	Wyniki
1.	Czy wpływają do komórki organizacyjnej prośby o referencje?	3 TAK/4 NIE
2.	Czy referencje zostały wystawione przez osobę, do której wpłynęła prośba?	3 TAK
3.	Czy wystawienie referencji było z kimś konsultowane?	3 NIE
4.	Czy osoba wystawiająca referencje posiada upoważnienie, pełnomocnictwo do reprezentowania jednostki w wystawianiu takich dokumentów?	3 NIE
5.	Czy jest prowadzony rejestr wydawanych firmom zewnętrznym referencji?	3 NIE

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badanej jednostki.

Audytorzy po przeprowadzeniu kontroli wysnuli następujące wnioski:

- ze względu na brak regulacji dotyczących powyższego tematu, referencje wystawiane są przez kierowników komórek organizacyjnych, do których wpływają prośby firm zewnętrznych o referencje,
- brak rejestru dokumentów wychodzących referencji powoduje trudność w ocenie, która z firm zewnętrznych otrzymała pozytywną opinię od jednostki.

Z powodu braku rejestracji wystawionych referencji audytorzy prześledzili kilka zdarzeń zidentyfikowanych na podstawie stron internetowych.

Ustalono, że referencje wystawiano na papierze firmowym jednostki. Na stronie internetowej jednej z badanych firm zewnętrznych w zakładkach „Wyróżnienia i referencje” w linkach zamieszczono natomiast list referencyjny jednostki. W pozostałych przypadkach, oprócz informacji o referencjach, nie pojawiły się listy referencyjne. Audytorzy ustalili, że w takich przypadkach nie ma możliwości sprawdzenia czy faktycznie zamieszczone treści zostały zapisane w referencjach.

W badanej jednostce:

- brak jest monitoringu ze strony wystawiających referencje w zakresie wykorzystywania czy też eksponowania dokumentu „referencji” przez odbiorcę referencji,
- brak również rejestru wydawanych referencji, co powoduje trudność w identyfikacji wystawiającego dokument,

- brak regulacji nakreślających ścieżkę wystawiania referencji, czyli: kto jest upoważniony, z kim należy konsultować temat, uzasadnienia dlaczego taki dokument ma być wydany,
- zidentyfikowane dokumenty nie zawierają standardowego, bezpiecznego tekstu odnoszącego się do treści wystawianych referencji.

Rekomendacje, które zostały wydane po przeprowadzonym audycie to:

- opracowanie klarownej i przejrzystej regulacji informującej kierowników komórek organizacyjnych o ścieżce postępowania w procesie wystawiania referencji,
- opracowanie wzoru dokumentu z elementami zawierającymi następujące informacje: dla kogo referencje, za co, kto ocenia współpracę,
- przekazanie upoważnień/ pełnomocnictw osobom, które w ocenie zarządu jednostki powinny podpisywać się pod takim dokumentem i dokonywać pełnej oceny czy dokument powinien być wystawiony firmie,
- weryfikacja w internecie zamieszczonych referencji,
- opracowanie standardowego druku tekstu referencji dla jednostki,
- należy rozważyć zapis na wystawianych referencjach: „Jednostka nie ponosi odpowiedzialności za wyciągnięcie wniosków z treści rekomendacji”.

Informacja o wdrożonych rekomendacjach wpłynęła do Biura Audytu Wewnętrznego w badanej organizacji. Audytorzy podjęli decyzję o monitoringu rekomendacji i dali jednostce czas na wdrożenie rekomendacji do pierwszego kwartału następnego roku kalendarzowego.

Podsumowanie

Przedstawione rozważania z pewnością nie wyczerpują problemu. Audyt jako narzędzie kontroli jest bardzo ważnym instrumentem zarządzania przedsiębiorstwem, w tym również jednostką finansów publicznych. Pozwala na zabezpieczenie przed ewentualnością wystąpienia zidentyfikowanych ryzyk. Aby eliminować ryzyka, niezbędny jest udoskonalony system kontroli i ewentualne sankcje zniechęcające do niekorzystnego działania na rzecz jednostek.

Celem artykułu było przedstawienie uwarunkowań prawnych audytu w Polsce oraz teoretycznych i praktycznych aspektów funkcjonowania audytu w jednostkach sektora publicznego. Cel ten został zrealizowany.

Nowoczesna rola audytu wewnętrznego polega przede wszystkim na wdrażaniu systemu zarządzania ryzykiem przez jednostkę. Audyt wewnętrzny skupiony jest na ocenie efektywności działania tego systemu oraz na możliwości

wprowadzenia zmian i usprawnień. Rozpoczyna się go od poznania otoczenia, w jakim działa jednostka i ryzyk z nim związanych, jednocześnie kontrolując, jak zaprojektowany jest proces zarządzania ryzykiem i w jakim stopniu jest on operacyjnie efektywny. W związku z tym rola audytu w jednostkach sektora finansów publicznych ma bardzo duże znaczenie – staje się on narzędziem kontroli w jednostkach gospodarczych.

Literatura

- Bożek S. (2010), *Funkcjonowanie przedsiębiorstw ubezpieczeniowych w warunkach ryzyka. Standaryzacja zarządzania ryzykiem*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego, Katowice.
- Czerwiński K. (2005), *Audyt wewnętrzny*, Wydawnictwo InfoAudit, Warszawa.
- Gmytrasiewicz M., red. (2005), *Encyklopedia rachunkowości*, Lexis Nexis, Warszawa.
- Goodson S.G., Mory K.J., Lapointe J.R. (2012), *Rola audytu w zarządzaniu sektorem publicznym*, tłum. K. Lenczyk-Woroniecka, korekta: R. Zysiak, J. Mrowicka, https://na.theiia.org/standards-guidance/Public%20Documents/Public_Sector_Governance1_1_Polish.pdf (dostęp: 18.03.2015).
- Kiziukiewicz T. (2009), *Audyt wewnętrzny w jednostkach sektora finansów publicznych*, Difin, Warszawa.
- Kodeks etyki* (The Code of Ethics). II A, (2009), Altamonte Springs (z późn. zm.), tłum. IIA-Polska, Warszawa 2011, Wstęp, Zakres obowiązywania (Introduction, Applicability and Enforcement).
- Komunikat nr 4 Ministra Finansów z dnia 20 maja 2011 r. w sprawie standardów audytu wewnętrznego dla jednostek sektora finansów publicznych. Dz.Urz. Min. Fin. z 2011 r. Nr 5, poz. 23.
- Komunikat nr 5 Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2012 r. w sprawie wzoru informacji o realizacji zadań z zakresu audytu wewnętrznego. Dz.Urz. Min. Fin. z 2012 r., poz. 53.
- Lisiński M., red. (2011), *Audyt wewnętrzny w doskonaleniu instytucji. Aspekty teoretyczno-metodologiczne i praktyczne*, PWE, Warszawa.
- Maruszewska E.W. (2010), *Etyka i społeczna odpowiedzialność we współczesnej rachunkowości*, „Zeszyty Naukowe Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie Wyższej szkoły Bankowej w Poznaniu”, nr 12, Wydawnictwo WSB, Poznań.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 1 lutego 2010 r. w sprawie przeprowadzania i dokumentowania audytu wewnętrznego. Dz.U. z 2010 r. Nr 21, poz. 108.
- Saunders E. (2002), *Audyt i kontrola wewnętrzna w przedsiębiorstwach*, Wydawnictwo EDUKATOR, Częstochowa.
- Sawyer L.B., Dittehofer M.A., Schneider J.H. (2003), *Sawyer's Internal Auditing*, II A, Altamonte Springs, s. 3,10.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Dz.U. z 2013 r., poz. 885.

Wójcik-Jurkiewicz M. (2014), *Kierunki zmian w zakresie wiarygodności sprawozdań finansowych*, [w:] *Transformacja polskiej rachunkowości na tle rozwoju rachunkowości międzynarodowej*, „Studia Ekonomiczne”, nr 164, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego, Katowice.

Załącznik nr 1 do komunikatu nr 16/2006 Ministra Finansów z dnia 18 lipca 2006 r. (Dz.Urz. Min. Fin. z 2006 r. Nr 9, poz. 70) w sprawie ogłoszenia „Kodeksu etyki audytora wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych”, zwanego dalej Kodeksem etyki.

Załącznik nr 2 do komunikatu nr 16/2006 Ministra Finansów z dnia 18 lipca 2006 r. (Dz.Urz. Min. Fin. z 2006 r. Nr 9, poz. 70) w sprawie „Karty audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych”, zwaną dalej Kartą audytu.

THE ROLE OF AUDIT IN MANAGEMENT COMPANY – PRACTICAL ASPECT

Summary: Professional and objective internal audit management is the primary source of information about the enterprise. Legislation introduced the obligation to create a system of internal control procedures – a set of principles and mechanisms for ensuring the proper operation of the company. In recent years, great importance is attached to an audit of a very important instrument for managing the units.

The aim of this article is to present the legal requirements of the audit in Poland, as well as an analysis of theoretical and practical aspects of the audit in company. The research methods used are based on the study of literature from the test coverage and analysis conducted engagements and impact assessment tool which is a financial audit from the dangers of the outside and from inside the organization risks.

Keywords: public finance sector entity, low, map risks, protection, risk identification, financial audit.